

## Conferentie over Leren en Werken bij Centocor in Leiden

### *Naar een gouden driehoek van economie, onderwijs en werkgelegenheid*

Hoe kan de driehoek tussen economie, onderwijs en werkgelegenheid worden omgebouwd tot een gouden driehoek? Met andere woorden: hoe kunnen onderwijs, bedrijven en overheid gezamenlijk iets doen aan de dreigende tekorten aan gekwalificeerde arbeidskrachten in de komende tien tot vijftien jaar? Dat was een van de centrale vragen tijdens de Conferentie Leren en Werken, die dinsdag 25 september werd gehouden in de vestiging van Centocor op het biosciencepark in Leiden.



De bijeenkomst bestond uit twee delen. Het middagdeel was bedoeld voor bestuurders en beleidsmakers van bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Onder voorzitterschap van ex-staatssecretaris van onderwijs Anette Nijs gaven vijf deskundigen hun visie op de aansluiting onderwijs-bedrijfsleven. Het avonddeel was bedoeld voor directeuren en P&O-medewerkers van bedrijven, dekanen en docenten. Dit deel bestond uit een informatiemarkt, twee rondes van workshops en de afsluiting van het MKB-leerbanenproject. In totaal woonden meer dan 200 personen het congres bij.

Na een welkomstwoord door gastheer Pedro Tettero, directeur van Centocor, presenteerde Douwe Grijpstra van Research voor Beleid de resultaten van het onderzoek dat zijn bureau heeft gedaan naar de (toekomst van) de arbeidsmarkt in Holland Rijnland. Grijpstra voorspelt dat de bedrijven en instellingen in de regio de komende jaren te maken krijgen met een groot tekort aan werknemers, vooral op mbo- en hbo-niveau. Volgens berekeningen is er in 2012 een tekort aan 3800 hbo'ers. Vooral zorg, techniek, commerciële dienstverlening en onderwijs moeten steeds meer moeite doen om medewerkers te vinden. Grijpstra hield de aanwezigen vier oplossingen voor om het tekort aan werkkrachten te lijf te gaan. In het onderwijs moet worden gewerkt aan het opleiden van meer mbo'ers en de doorstroming van mbo naar hbo. Ten tweede moeten reserves onder oudere hoogopgeleiden worden aangesproken. Daarbij gaat het vooral om vrouwen. Verder moet zittend personeel worden gestimuleerd om zich te scholen. Tot slot moeten overheid, scholen en bedrijfsleven samenwerken om de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven te optimaliseren.

### **Eigen hand**

Corrie Scholman, human resource manager Supply Chain & Business Support van Heineken in Zoeterwoude, maakte aan de hand van een praktijkvoorbeeld duidelijk hoe de bierbrouwer zelf de opleiding van medewerkers ter hand heeft genomen en tegen welke obstakels het bedrijf daarbij opliep. Het bedrijf besloot 155 nauwelijks geletterde medewerkers op te leiden en beter inpasbaar te maken in de moderne bedrijfspraktijk, waarin automatisering, werken in kleine teams, het dragen van meer verantwoordelijkheid en een brede inzetbaarheid van doorslaggevend belang zijn. Heineken werkte voor de tweejarige opleiding samen met enkele scholen, wat niet altijd soepel verliep. Scholen bleken niet in staat maatwerk te leveren aan de grote diversiteit van medewerkers. Planningen van bedrijf en school liepen door schoolvakanties niet altijd parallel. In de communicatie tussen school en bedrijf ging het regelmatig mis en de scholen kregen te maken met medewerkers die bij het niet halen van een diploma hun baan zouden verliezen.

Uiteindelijk haalden 108 van de 155 medewerkers hun diploma. Veertig medewerkers stroomden uit, onder andere naar de vut. Slechts zeven medewerkers verloren hun baan. Heineken beschouwde de opleiding als een succes. Het bedrijf kreeg de beschikking over breder inzetbare medewerkers, die meer weten en zelf problemen oplossen. De medewerkers waren trots op hun diploma en het leertraject bleek een grote uitstraling te hebben naar collega's, inclusief leidinggevenden.

### **Werkend leren**

Paul van Maanen, voorzitter van het college van bestuur van de Hogeschool Leiden, hield een pleidooi voor werkend leren / lerend werken, waarbij medewerkers werk en leren combineren. De voorzitter constateerde dat zijn school nog nauwelijks deeltijd- of duale opleidingen aanbiedt. Dat is verontrustend, want door de demografische ontwikkelingen neemt het aantal leerlingen alleen

nog maar af. Bedrijven op het Leidse biosciencepark hebben nu al gemiddeld een personeelstekort van tien procent. Maar behalve medicijnfabrikant Centocor heeft nog een enkel bedrijf contact gelegd met de Hogeschool Leiden om dit tekort aan te pakken. "Wanneer stijgt het water de bedrijven zo naar de lippen, dat we automatisch gesprekspartner worden," vroeg Van Maanen zich af. De voorzitter pleitte voor co-creatie, waarbij onderwijs en bedrijf in gezamenlijk overleg bepalen welke opleidingen er nodig zijn en samenwerken bij de uitvoering. "Wij zijn in elk geval bereid om veel te doen, als er maar vraag naar is in het bedrijfsleven."

### **Gouden driehoek**

Ook de Roosendaalse wethouders Economische Zaken Jan Pelle bepleitte een intensieve samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid om daarmee de driehoek van economie, onderwijs en werkgelegenheid om te vormen tot een "gouden driehoek". De overheid moet investeren in een veranderende economie, waarin globalisering een steeds grotere rol speelt. Om dat te bereiken, moet er allereerst een eind komen aan de verkokering van politiek en bestuur. Onderwijs is niet gewend te denken vanuit de markt. Gemeenten moeten hun portefeuilles Economische Zaken, Sociale Zaken en Onderwijs samenvoegen. Ten tweede moeten onderwijs en bedrijfsleven in de visie van Pelle "vitale coalities" smeden, waarbij actieplannen worden opgesteld en duidelijke afspraken worden gemaakt. Ten derde pleitte de Roosendaalse wethouder voor het strategisch inzetten van middelen. Daarbij moet een grote plaats worden ingeruimd voor onder andere leren op locatie en leer-/werklandschappen, waarbij onderwijs en bedrijfsleven worden gecombineerd. "Het omvormen van de driehoek tot een gouden driehoek vraagt om een actieve overheid met bestuurders die zich opstellen als publieke ondernemers. De sleutel tot succes ligt vooral in coalitievorming, waarbij partijen los van traditionele structuren verbanden leggen en samenwerken", aldus de wethouder.

### **Forum**

Het middaggedeelte van de conferentie werd afgesloten met een forumdiscussie met bestuurders van bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Namens het bedrijfsleven namen Arie Balkenende (voorzitter Katwijkse Ondernemers Vereniging) en Jan van Aartrijk (directeur KAVB) aan de discussie deel. Het onderwijs werd vertegenwoordigd door Hans Snik (Da Vinci College) en Marieke Jas (ROC Leiden). Adri de Roon (portefeuillehouder Sociale Agenda Holland Rijnland) en Jan Pelle (wethouder gemeente Roosendaal) vertegenwoordigden de overheid. Centrale vraag was hoe onderwijs en bedrijfsleven elkaar kunnen vinden en daarmee een bijdrage kunnen leveren aan de dreigende tekorten op de arbeidsmarkt. Tijdens de discussie bleek dat scholen en bedrijven (nog) niet altijd goed op de hoogte zijn van wat zij voor elkaar kunnen betekenen. "Het wordt daarom tijd voor actie. We moeten niet elkaar vertellen hoe goed we allemaal zijn, maar concrete afspraken maken," luidde dan ook de opmerking van een van de aanwezigen.

### **Workshops en informatiemarkt**



*Informatiemarkt*

Het avonddeel van de conferentie bestond uit twee rondes workshops en een informatiemarkt

Tijdens het drukbezochte buffetgedeelte ontmoetten ondernemers en onderwijs elkaar en werd nagepraat over de indrukken van de middag. Het initiatief van Leerwegen in Rijnland werd zeer gewaardeerd zo bleek. Al bij het verwerken van de aanmeldingen bleek het aantal belangstellenden voor de bijeenkomst de capaciteit van de locatie ruimschoots te overstijgen.

Annette Nijs gaf in haar openingswoorden een korte samenvatting van het middagdeel. Mariëtte Barnhoorn, medevoorzitter van bv.leiden.nl, de ondernemersvereniging van Leiden nodigde vervolgens werden de aanwezigen uit om zich te verspreiden door het gebouw om de workshop van hun keuze bij te wonen.

In twee rondes konden de aanwezigen kiezen uit diverse workshops.

Ondernemers, onderwijzers en dienstverleners gaven een kijkje achter hun schermen bij de werving en selectie van nieuw personeel, de begeleiding van personeel op leerplekken of de aanpak van laaggeletterdheid van personeel. De Maakindustrie, de Zorg of de zakelijke dienstverlening kennen ieder zo hun eigen problematiek. De specifieke praktijkvoorbeelden die de verschillende aanwezigen en workshopbegeleiders konden voorleggen waren bijzonder inspirerend.

### **MKB-leerbanen en Tjomme van Norden-bokaal**

De avond werd afgesloten met de overhandiging van de Tjomme Van Nordenbokaal. Het MKB-leerbanenproject is ooit gestart door Henny Werter en Tjomme Van Norden. De prijs, bedoeld voor de persoon of bedrijf dat zich het meest heeft ingezet voor het leerbanenproject en de jongeren is als eerbetoon vernoemd naar Tjomme Van Norden, die enige tijd geleden overleden is. De dochter van Tjomme Van Norden vertelde in haar toespraak dat hoe belangrijk de inzet voor jongeren voor haar vader was geweest en op welke manier haar vader de ontmoetingen tussen ondernemers en jongeren wilde stimuleren. De prijs werd overhandigd aan René van Leeuwen die de cheque van 5000 Euro namens prijswinnaar Berk Accountants in ontvangst nam. Hij zegde daarbij toe dat het geldbedrag geheel in de geest van Tjomme Van Norden besteed zou gaan worden aan een goed doel waarbij jongeren ondersteund worden in hun werk.



*Uitreiking Tjomme van Nordenbokaal*

In zijn afsluitende woorden kon Frits de Jongh, voorzitter van Leerwegen in Rijnland terugblikken op een geslaagde conferentie. Er was een begin gemaakt met de ontmoetingen tussen ondernemers en onderwijs. Workshopleiders, mensen achter de organisatie, sprekers en gastheer Centocor werden van harte bedankt.